

УДК 81-112(575.2)(04)

James Plumtree
PhD, American University of Central Asia
Alymkan Jeenbekova
aspirantura, NAS KR

**REPLICATING THE *BIRTH OF "MANAS"*:
COMPOSITION METHODS OF DOOLOOT SYDYKOV AND
TALANTAALY BAKCHIEV**

Abstract. In 2018, the Analyzing Kyrgyz Narratives (AKYN) Research Group, based at the American University of Central Asia, made three separate recordings of Doolot Sydykov performing an account of the birth of Manas. Transcriptions of the performances were analyzed to see whether Parry and Lord's theory of formulas in oral traditions were applicable. In examining whether the results of an earlier study, concerned with three performances of Talantaaly Bakchiev, are replicable, this paper raises methodological questions that future research can address.

Key words: «Manas» epos, Doolot Sydykov, Talantaaly Bakchiev, Milman Parry, Albert B. Lord, AKYN Research Group.

**«МАНАСТЫН ТӨРӨЛҮШҮ» ЭПИЗОДУНУН КӨЧҮРМӨСҮ:
ДӨӨЛӨТ СЫДЫКОВ ЖАНА ТАЛАНТААЛЫ БАКЧИЕВДИН АТКАРУУЧУЛУК
ЫКМАЛАРЫ**

Аннотация. 2018-жылы Борбордук Азиядагы Америка Университетиндеги «Кыргыз эпосторун изилдөө тобу» (AKYN) манасчы Дөөлөт Сыдыковдун айтуусунда «Манас» эпосунун «Манастын төрөлүшү» эпизодун үч жолу видео тасмага жазууга түшүргөн. Пэрри менен Лорддун оозеки чыгармалардын теоретикалык формулаларын «Манас» эпосунун оозеки айтуусуна карата колдонууга мүмкүн же мүмкүн эмес экендигин аныктоо үчүн манасчынын тексттери талданды. Мурдагы изилдөөдөгү манасчы Талантаалы Бакчиевдин үч жолку айтуусунун натыйжалары Дөөлөт Сыдыковдо кайталана алабы же жокпу деген суроонун негизинде, бул макалада жана келечекте эпосту изилдөөдө карала турган методикалык маселелер көтөрүлөт.

Негизги сөздөр: «Манас» эпосу, Дөөлөт Сыдыков, Талантаалы Бакчиев, Милмэн Пэрри, Альберт бейтс Лорд, АКҮН Изилдөө тобу.

**ВОСПРОИЗВЕДЕНИЕ ЭПИЗОДА «РОЖДЕНИЯ МАНАСА»:
МЕТОДЫ ИСПОЛНЕНИЯ ДӨӨЛӨТ А СЫДЫКОВА И ТАЛАНТААЛЫ
БАКЧИЕВА**

Аннотация. В 2018 году исследовательская группа «Анализ кыргызских эпосов» (АКYN) при Американском Университете Центральной Азии осуществила три разные видео-записи эпизода «Рождение Манаса» из эпоса «Манас» в исполнении манасчи Дөөлөт СЫДЫКОВА. Транскрипции его исполнений были проанализированы для того, чтобы понять, применима ли теория формул Пэрри и Лорда в устных традициях эпоса «Манас». При рассмотрении данного вопроса нами проведен сравнительный анализ одного и того же эпизода эпоса «Манас» в исполнении двух разных сказителей: Дөөлөт СЫДЫКОВА и Талантаалы Бакчиева. Эта статья затрагивает методологические вопросы, которые могут быть рассмотрены в будущем в исследованиях по эпосоведению.

Ключевые слова: эпос «Манас», Дөөлөт СЫДЫКОВ, Талантаалы Бакчиев, Милмэн Пэрри, Альберт бейтс Лорд, АКYN Исследовательская группа.

Recent studies examining the birth of the hero Manas have followed the tradition of mining one or more narratives from one or more historical *manaschi* for content; one study, however, took a different position and compared three transcribed contemporary performances recorded on different occasions from the same *manaschi*.¹ This research revealed that the compositional methods of the modern performer Talantaaly Bakchiev (b. 1971) were similar to those used by oral poets studied by Milman Parry and Albert B. Lord.² The aim of this comparative study is to see whether replicable results can be noticed when studying the transcripts of another noted contemporary performer: Doolot Sydykov (b. 1983).

The Analyzing Kyrgyz Narrative (AKYN) Research Group made three recordings of Sydykov performing the same part of the epos in 2018. The group, founded with the aim of using technology to explore an oral tradition, previously recorded another *manaschi*. In 2017, the aforementioned three performances by Talantaaly Bakchiev (labeled T₁, T₂, and T₃) were recorded to assess, scientifically without speculation or prejudice, composition methods of a contemporary performer. To see if the results were replicable, AKYN opted to record another

¹ Ж. О. Өмүралиева, “Манастын төрөлүшүндөгү мифологиялык мотивдер (Молдобасан Мусулманкуловдун варианты боюнча)”, *Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана* 9 (2019): 186–189; Э. Р. Усупбаева, “Баатырдын төрөлүшү тууралуу элдик түшүнүктөрдүн “Манас” эпосунда берилиши”, *Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана* 5 (2018): 213–216; М. А. Майрыкова, “Эпос “Манас” и описание в нем обрядов в варианте Жусуп Мамай”, *Известия ВУЗов Кыргызстана* 11 (2016): 47–49; Т. К. Айталиева, “Манастын төрөлүшү жана балалык чагы” аттуу эпизоддун Манасчылардын варианттарында берилиши”, *Известия ВУЗов Кыргызстана* 11 (2016): 38–40; Акынбек Бекболотов, “Манас” баатырдын төрөлүшүндө кезиккен ырымдар жана ишенимдер (Саякбай Каралаевдин варианты боюнча)”, *Alatoo Academic Studies* 3 (2016): 170–175; James Plumtree, ‘A Kyrgyz Singer of Tales: Formulas in Three Performances of the *Birth of Manas* by Talantaaly Bakchiev’, *Доклады Национальной академии наук Кыргызской Республики* 1 (2019): 125–133. The last is abbreviated to ‘AKSOT’ in the following footnotes.

² Milman Parry, *The Making of Homeric Verse: The Collected Papers of Milman Parry*, ed. Adam Parry (Oxford: Clarendon Press, 1971); Albert B. Lord, *The Singer of Tales*, ed. Stephen Mitchell and Gregory Nagy (Cambridge, MA / London: Harvard University Press, 2003).

performer. The main difference was that the first performer, had time limits, while the second performer could choose how long the performance would be.³ (The rationale for this was to avoid the possibility that the time limits made artificial results.) Sydykov was selected because he, like Bakchiev, was listed as a prominent *manaschi* in the successful 2013 application for the Manas Trilogy to receive UNESCO Intangible Cultural Heritage status.⁴ Whereas Bakchiev came of age during the seismic changes in the early 1990's, Sydykov is representative of the next generation of performers who began after Independence.⁵ While Bakchiev is also known for his publications, Sydykov is familiar for his work with Krygyz television. Details of the three Sydykov recordings are as follows.

D₁	1,760 lines	February 16
D₂	2,157 lines	February 22
D₃	2,716 lines	March 1

These Sydykov recordings were made in the same location and manner as the Bakchiev recordings, and are also being made accessible online.⁶

Comparison of individual shared features can illuminate differences between performers. Though care must be employed to avoid value judgments, the statistics establish some of the differences between the two performers while illuminating their method of in-performance composition. The previous article examined Bakchiev's use of the familiar word "мына". In the three transcriptions, he uses the word 180 times.⁷ Only on one occasion – in the spoken prose introduction in **T₁** – does the word appear not at the start of the line. This was regarded as Bakchiev's "adherence to the traditional meter of the epos".⁸ Sydykov uses the same word 511 times: 489 at the start of the line, 22 times after a vocalized vowel, and once after another word. These can be arranged as follows (with numbers indicating frequency).

Аны Мына тоё айтып	1	Мына ошондо калайык	1
Мына булар минтип калганы	1	Мына ошондо кан чыкты	1
Мына мени кийгизди	1	Мына ошондо кант койуп	1
Мына мени мингизди	1	Мына ошондо канча эр	1

³ For an explanation, see AKSOT, p. 127 fn. 12. Admittedly, a comparison of like with like would have been stronger, and recording both performers with and without time limitations would have been optimal. For one method of addressing this issue, see James Plumtree, 'Computer-Assisted Analysis of *Manas* Narratives: Demonstrations and Directions', (forthcoming).

⁴ <https://ich.unesco.org/en/RL/kyrgyz-epic-trilogy-manas-semetey-sevtek-00876>.

⁵ Sydykov, his context, and his views on the epos appear in Vincent Michael Artman, 'The State and the Sacred: Memory, Theology, and Identity in Kyrgyzstan' (unpublished University of Kansas PhD thesis, 2016); the equivalent for Bakchiev is Nienke van der Heide, *Spirited Performance: The Manas Epic and Society in Kyrgyzstan* (Bremen: EHV Academicpress GmbH, 2015).

⁶ <http://akynproject.auca.kg/en/>; as with the Bakchiev recordings, the three Sydykov performances were recorded in the AUCA recording studio. Kamilia Baimuratova, an AUCA student, managed the recording equipment. Alymkan Jeenbekova later made transcriptions; given the importance of this contribution, she is listed as co-author.

⁷ AKSOT omitted one use; **T₃** was incorrectly listed as having 1,851 lines; the correct number is 1,854; references in that article to lines after 490 in **T₃** should subsequently be incremented by one.

⁸ AKSOT, p. 128.

Мына минтип турушту	1	Мына ошондо Канышбек	1
Мына мунуң болгону	1	Мына ошондо караса	1
Мына мындай бек айтып	1	Мына ошондо карасам	1
Мына мындай болуптур	2	Мына ошондо карасаң	7
Мына мындай иш болбойт	1	Мына ошондо катындар	2
Мына мындай кылганда ээ	1	Мына ошондо келгин деп	1
Мына мындай кылды эле	1	Мына ошондо келдим деп	1
Мына ошонда Саламат	1	Мына ошондо көлдөлөң	1
Мына ошондо адамга	1	Мына ошондо көрүнүп	2
Мына ошондо айттырып	1	Мына ошондо көтөрүп	1
Мына ошондо айылы	1	Мына ошондо кундуздан	1
Мына ошондо алтындан	1	Мына ошондо күмүшү	1
Мына ошондо алчасы	1	Мына ошондо кыдырдын	1
Мына ошондо арбакка	1	Мына ошондо кыргызга	1
Мына ошондо атаке	2	Мына ошондо кырк бөрү	1
Мына ошондо атакең	1	Мына ошондо кырымга	1
Мына ошондо атаңдын	1	Мына ошондо Кытайдын	1
Мына ошондо атаңыз	1	Мына ошондо мискинге	1
Мына ошондо баарысы	6	Мына ошондо нетели	1
Мына ошондо бай коюп	1	Мына ошондо нетет деп	3
Мына ошондо байбиче	11	Мына ошондо неткени	1
Мына ошондо Бакдөөлөт	1	Мына ошондо оңдонуп	1
Мына ошондо Балакан	1	Мына ошондо өзүңө	1
Мына ошондо баланы	2	Мына ошондо сураса	3
Мына ошондо баланын	2	Мына ошондо сурасаң	26
Мына ошондо баргын деп	1	Мына ошондо сүйүндөп	1
Мына ошондо башкача	1	Мына ошондо тартышып	1
Мына ошондо Бейжиндик	1	Мына ошондо Теңирдин	1
Мына ошондо бек айтып	1	Мына ошондо толгонуп	1
Мына ошондо белгилеп	1	Мына ошондо толгоосу	1
Мына ошондо бердирип	1	Мына ошондо толду деп	1
Мына ошондо береги	107	Мына ошондо топтолгон	1
Мына ошондо берсин деп	1	Мына ошондо тулпары	1
Мына ошондо бир кызды	1	Мына ошондо турганда	1
Мына ошондо боз үйдү	1	Мына ошондо тушуна	1
Мына ошондо болгон соң	1	Мына ошондо түш көрдү	1
Мына ошондо бооруна	1	Мына ошондо түш көрдүм	1
Мына ошондо Бөйөкан	1	Мына ошондо түшкөнү	1

Мына ошондо будалап?	1	Мына ошондо Угуз деп	1
Мына ошондо буркурап	1	Мына ошондо угуз кан	1
Мына ошондо бурутган	2	Мына ошондо угулду	1
Мына ошондо бүт көрдүм	1	Мына ошондо уктум деп	1
Мына ошондо дем берип	1	Мына ошондо чоң мерген	1
Мына ошондо дем чыкпай	1	Мына ошондо чоң үшкүл	1
Мына ошондо дийилде	1	Мына ошондо чоң чоку	1
Мына ошондо дубана	1	Мына ошондо чоюлуп	1
Мына ошондо дүнүйө	1	Мына ошондо Чыйырды	2
Мына ошондо жайадал	1	Мына ошондо чын Кытай	1
Мына ошондо Жакыбым	1	Мына ошондо ылдам бат	1
Мына ошондо Жакыбың	1	Мына ошондо ырымын	1
Мына ошондо Жакыпка	2	Мына ошондо эр болот	1
Мына ошондо Жакыптын	5	Мына ошондо эр Жакып	22
Мына ошондо жанагы	158	Мына ошондо эсимде	1
Мына ошондо жаралган	1	Мына ошондой жери бар	1
Мына ошондо жараткан	2	Мына ошондой өңү бар	1
Мына ошондо жардамга	1	Мына ошону береги	1
Мына ошондо жел кайып	2	Мына ошону көргөндө	1
Мына ошондо жолборс	2	Мына ошонун баарынан	1
Мына ошондо жолборсту	1	Мына чыгып алыптыр	1
Мына ошондо жоюлду	1	Мына эми берсин чонунан	1
Мына ошондо жүрдүң деп	2	Оо Мына ошондо жанагы	1
Мына ошондо жүрүптүр	1	Ээ Мына минтип калганы	1
Мына ошондо жылкыга	1	Ээ Мына ошондо береги	6
Мына ошондо жылкынын	1	Ээ Мына ошондо жанагы	7
Мына ошондо зарладым	1	Ээ Мына ошондо көрүп ал	1
Мына ошондо зор бала	1	Ээ Мына ошондо мен көрдүм	1
Мына ошондо ийинге	1	Ээ Мына ошондо сурасаң	2
Мына ошондо илиндиң	1	Ээ Мына ошондо чоң чоку	1
Мына ошондо ишимди	1	Ээ Мына ошондо Чыйырды	1
Мына ошондо кабылып	1	Ээ Мына ошондо эр Жакып	1

Sydykov's 511 'Мына' appears in 148 combinations; Bakchiev's 180 'Мына' in 41.⁹ Though this statistic may indicate Sydykov's greater linguistic variation (or, as possible, Bakchiev's

⁹ AKSOT stated 42 owing to "Мына тапкан балаң, – деп" (*recte* "Мынакей тапкан балаң, – деп").

sharper focus), there might be other reasons for this difference. One potential influence might have been the strict time limit allocated to one performer and freedom to the other.¹⁰

Another feature that the two performers share are the single lines that they repeat in their performances. Study of the Bakchiev transcripts revealed his use of individual lines such as “айланайын кудурет” and “атаганат дүнүйө” when he wishes (or needs) to pause, make emphasis, or change the episode in the narrative.¹¹ Examination of the Sydykov transcripts revealed his choice lines that are used in a similar manner. His most frequent (with combined usage indicated) are the following.

атаңдын көрү дүнүйө	368
мына ошондо жанагы	166
мына ошондо береги	113
так ошондо жанагы	81
ошо кезде береги	65
как ошондо жанагы	60

As with Bakchiev, Sydykov’s use of such phrases fits with the method of oral-formulaic composition outlined by Parry and Lord. A 46 line example from **D₁** (left) and 45 line example from **D₂** (middle), and 49 line from **D₃** (right) are included below, with repeated lines (noted above) in bold.

Ак ордонун ичине	Түгөнөрдө кыргызды	Так ошондо барыңыз
Мына ошондо көтөрүп	Түптөп чыгат бул бала	Ошо кезде береги
Эми кирип барыпмын	Чачылганда кыргызды	Учурашып алыңыз
Ак өргөөнү жасадым	Жыйнап чыгат бул бала	Муңканбасын атаңыз
Тогуз айы жасадым	Дем бүткөндө кыргызды	деп ошондо жанагы
Мына ошондо жанагы	Күчтөп чыгат бул бала	Жараткандын айтканы
Ууктарын кынаптап	Кубатың артып өтөт деп	Азыркысын балаңыз
Алтын менен баталып	Мына ошондо жанагы	Алдыңа келип тартканы
Атаңдын көрү дүнүйө!	Отуз жүз миң ааламга	Айланайын атаке
Ээй, күмүш менен сырдаган	Койбой салып кетет деп	Көп кайгыра бербө деп
Көргөн адам ырдаган	Как ошондо жанагы	Ушу гүлдү береги
Кирген адам жыргаган	Жакшылап эми күтүп ал	Айткан сөздү дегде деп
Ошорээкин өргөөгө	– деп ошондо жанагы	Көңүлгө салып эле деп
Эми кирип мен барсам	Алакан жазып калыптыр	Мына ошондо жанагы
Тууруна кондурган	Баталап эми алыптыр	Көрүп турган киши жок
айдегесин болтурган	Алакан жазып кол берип	Билип турган иши жок

¹⁰ Audience, and who the performer presumes is his or her audience, likely influences the language. Comparing a text of a performance produced in front of only a camera to those produced in front of a visible audience might be revealing. The influence of who the performer assumes is his or her audience may also be distinguishable in the method of composition and language used.

¹¹ AKSOT, pp. 129–130.

Мына ошондо жанагы

Алп каракуш зымырык
Турган экен байланып

Мына ошондо жанагы

Ошону кетпей айланып
Колума кондуруп
Атаңдын көрү алыпмын

Мына ошондо жанагы

Жакын көрүп калыпмын

Айланайын жарыктык
Алтымыш кулач коозу
Так ошондо тагыпмын
Эээ бул эмине болучу?
деп ошондо калганы
Айтып эми салганы
Ал аңгыча карасам
Эшикке чыгып момундай

Ата кызык тамаша
Жети бирдей момундай

Мына ошондо боз үйдү

Азыр көрүп алгамын

Ошо кезде береги

Ар бириндн кушу бар

Көрүп турган ушу бар

Атаңдын көрү дүнүйө!**Мына ошондо жанагы**

Төөрдөгү боз үйдү

Алп каракуш момундай

Талпынып эми койгондо

Атаңдын көрү дүнүйө!

(D₁ 416-461)

Айланайын жараткан

Мына ошондо берсин деп

Ошореки бул бала

Тогуз айдын өзүндө

Үйүнө эми келсин деп

Аккан жашын кыргыздын

Тыйган бала болсун деп

Чачылганда кыргызды

Жыйган бала болсун деп

Как ошондо карасаң

Атаңдын көрү дүнүйө!

Этегинди тос деди

Этегин Жакып тосуптур

Как ошондо жанагы

Аталарды сураса

Көккө колун созуптур

Көктөн эми жанагы

Чагылган түшүп бүркүрөп

Күн чайкалып ачылып

Асмандан эми нур түштү

Как ошондо жанагы

Нурду эми алганы

Этегине Жакыптын

Как ошондо салганы

Ырымы болсун кыргыз туу

Как ошондо жанагы

– деп ошондо баарысы

Баталап туруп калганы

Мына ошондо эр Жакып

(D₂ 295-339)

Мына ошондо жанагы

Башка жанга көрүнбөй

Алдыңа келдим атаке

Азыркысын карасаң

Тогуз айы толгонуп

Тогуз күнү болгондо

Төрөлөмүн төрүндө

Мына ошондо жанагы**Ошо кезде береги**

Айланайын атаке

Курмандыкты чалаарсың

Аны менен карасаң

Ата-бабаң арбагы

Атап туруп салаарсың

Так ошондо жанагы

Айткан сөздү кылаарсың

Аны менен жараткан

Ыйбаа кылып тураарсың

Айланайын атаке

Так ошондо жанагы

Тогуз айы толгондо

Тогуз күнү болгондо

Төрөлөмүн төрүндө

Мына ошондо береги

Келемин атам эргинде

Атаңдын көрү дүнүйө

Ушуреки келиндин

Ишеничин актаймын

Басканы жолду тактаймын

Тегиздикти орнотуп

Ошо кезде береги**Атаңдын көрү дүнүйө**

Тел куш таптап куш кылып

(D₃ 604-652)

A comparable example displaying variants by Bakchiev revealed his most repeated lines appearing in the same manner.¹² This shared feature raises a new area of research that would determine the degree to which different performers employ such lines for narrative, emphasis,

¹² AKSOT, pp. 129–130.

or filler. This could be used to establish the capability of the performer, and also, potentially, the extent such ability reflects the experience of the performer (if it changes with maturity).¹³ A simpler analysis is measuring the frequency of usage and the lines used. Bakchiev uses his most frequent line, ‘айланайын кудурет’, 107 times in the 3,843 line corpus (2.78%); Sydykov, ‘атаңдын көрү дүнүйө’, 368 times in 6,633 lines (5.54%). Bakchiev’s most frequent lines consist of two words (one four syllable, the other three); Sydykov’s repeated lines, printed above, contain three smaller words. Bakchiev’s less frequent use of such lines, and use of more complex vocabulary when required, may be indicative of his experience or personal style. The AKYN Research Group recordings have established that these two contemporary performers use the same method of repeated lines in performance; comparison of usage can reveal aspects of a performer’s method, and future study can, potentially, establish more about this feature and be more concrete regarding the terms “experience’ and ‘style”.

Another element that Sydykov appears to share with Bakchiev and with other oral poets are larger sections (longer than a single line) that can be used whenever the narrative requires. The similar length **T₁** and **T₂** clearly showed Bakchiev using such sections. With the Sydykov transcripts, it is less obvious which lines can be regarded as fulfilling this function. In all of his recordings, this short two-line phrase, possibly equivalent to the Bakchiev examples, is present.

Аркасында баланын
Айдай кара жалы бар
(**D₁** 1627–28; **D₂** 1929–30; **D₃** 2526–27)

Another potential example is another two-line phrase.

Оң бөлтөктүн астында
Манас деген жазуу бар
(**D₁** 1648–49; **D₂** 2147–48; **D₃** 2526–27)

Another two-line phrase follows in both **D₁** and **D₂**.

Оң бөлтөктүн астында
Манас деген жазуусу
(**D₁** 1654-1655; **D₂** 2151-2152)

These lines appear in passages concerned with the future deeds and remarkable heroic signs of Manas. **D₁**, including his roar-like cry, is on the left; **D₂**, with the revanchist message he will bring people together, right. Repeated single lines, discussed in an earlier paragraph, are in bold; the repeated two-lines are in italics and bold.

¹³ AKSOT, p. 132; Lord, *Singer of Tales*, pp. 31–34.

Жаагы жазы, ээги узун
Бил мүчөлүү бадырек
 Эр мүнөзү көрүнөт
 Алакан жазып кол ачып
 Шер мүнөзү көрүнөт
Так ошондо жанагы
 Оозунда Манастын
Мына ошондо жанагы
 Эки чыккан азуу бар
Оң бөлтөктүн астында
Манас деген жазуу бар
 Аны көрүп алыптыр
 Айран азыр калыптыр
Так ошондо жанагы
 Иши кетип оңолду
Оң бөлтөктүн астында
Манас деген жазуусу
 Азыркысын жоголду
 Так ошондо неткени
 Байбичеге момундай
 Эс-акыл кирип жетти эми
 Балам кайда экен деп
Мына ошондо жанагы
 Сөзүн салып кетти эми
 Ал аңгыча баланы
 Как ошондо карасаң
 Чочогу жатат чормоюп
 Как ошондо береги
 Өзү жатат болтоюп
 Баркырап бала ыйласа
 Тай чабым жерге уулду
 Анча-мынча катындар
 Эси кетип жыгылды
 Ээ так ошондо береги
 Баланы алып бергин деп
 Эми айтып калганы
 Бердикенин катыны

Ошо кезде жанагы
 Так ошондо сурасаң
 Ээ толгону мынча болуптур
 Бакыттын кушу башына
 Конгону мынча болуптур
 Өткөндөн алар өчтү деп
 Кеткенден алар кетти деп
 Кайрып берер гөштү деп
 Ээ так ошондо сурасаң
 Аккан жашын кыргыздын
 Ээ тыйган бала болот деп
 Чачылганда кыргызды
 Жыйган бала болот деп
 Үзүлгөндү улайт деп
 Чачылганды жыйнайт деп
Атаңдын көрү дүнүйө
 Эми кеткени эми толоор деп
Атаңдын көрү дүнүйө
 Көксөгөнүм болоор деп
Ошо кезде береги
Оң бөлтөктүн астында
Манас деген жазуу бар
 Эки чыккан азуу бар
 Так ошондо береги
 Аш бышымдай болгон оң бөлтөк
Оң бөлтөктүн астында
Манас деген жазуусу
 Мына ошондо жоюлду
Атаңдын көрү дүнүйө
 Көрүп алып энеңдин
 Эми көзү гана мынча тоюнду ууу

(D₂ 2127–2157)

Безилдеп баса барганы

Мына ошондо баланы

Эми жерден алганы

Көтөрө албай ошондо

(D₁ 1639–1679)

The malleability of the repeatable two-line phrases placed in tandem is apparent in Sydykov's use of them for narrative details.¹⁴ Comparable elements in the Bakchiev transcripts however provide a more specific narrative structure. Sydykov's repeated lines refer to details (Manas's name; a coloured flame), while Bakchiev's contain plot features (establishing the time; a dream).¹⁵ This might be a significant difference in the composition methods of the two performers, perhaps indicative of the generation difference (Bakchiev bridging pre-Independence; Sydykov, post-Independence) and their relationship with the earlier material. The difference also might be an example of how the limitations (or lack) placed upon the performer influences their construction of a performance text.¹⁶ Future research might clarify this issue, and reveal more about the appearance and use of repeated passages in Kyrgyz oral epic poetry.

One feature that can be investigated further is influence. Quotation is often assumed to indicate a mentorship with a previous *manaschi*. Though Bakchiev has frequently stated that Shaabai Azizov (1927-2004) was his mentor, his transcripts revealed a passage from Saghimbai Orozbekov (1867-1930), a performer who died more than forty years before Bakchiev was born. While Bakchiev's reuse of Orozbekov raises questions as to the degree mentorship is recognizable within a text (as training may impart lessons other than linguistic features),¹⁷ it also emphasized the influence and value of printed historical variants by contemporary *manaschis*. Close comparison of the Sydykov transcriptions beside those of his mentor, Saparbek Kasmambetov (1934-2020), may reveal the same issue.¹⁸ However, given a performer's historically itinerant lifestyle, and the requirement to adapt to local audiences, such shared features may indicate more passing acquaintances rather than a studied inheritance. Though a database of all known variants would help establish such relationships between performers, variants, and contexts, the connection might not be indisputable. Exactly

¹⁴ Comment should perhaps be made regarding the position in the narrative: D₂ stops where the quotation stops, while D₁ continues for another 81 lines.

¹⁵ AKSOT, pp. 130-131.

¹⁶ Notably, substantial similarities were found in T₁ and T₂, performances of a similar length; the longer T₃ appears to share less lengthy passages with Bakchiev's earlier performances. Since Sydykov was recorded without such restrictions, there is the possibility that these elements may be more frequent in particular types of performance.

¹⁷ The issue of what is taught is discussed in Heide, *Spirited Performance*, pp. 131-135.

¹⁸ This, however, requires accurate and authentic transcriptions to be available. For an English translation, and contextualization, of Kasmambetov's life and work, see Keith Howard and Saparbek Kasmambetov, with Razia Sultanov, Gulnara Kasmambetova, and Gouljan Arslan, *Singing the Kyrgyz Manas: Saparbek Kasmambetov's Recitations of Epic Poetry* (Folkestone: Global Oriental, 2012).

what is indicated by quotation (or close similarity) requires further comment. Sydykov's most frequent line, "атаңдын көрү дүнүйө", also appears 31 times in the Bakchiev transcripts. This could be regarded as textual evidence of the younger performer's indebtedness to an older colleague he has performed alongside.¹⁹ Since the line also appears in a printed version by Sayakbai Karalaev (1894-1971),²⁰ an esteemed predecessor who both Bakchiev and Sydykov claim personal affiliation,²¹ this could indicate that they both independently learnt it via their own studies of the famed *manaschi*. To complicate matters, according to Kyrgyz-speaking AUCA colleagues, the line is also an old idiomatic expression; this could indicate that contemporary performers are using popular phrases or, as possible, using old-fashioned expressions to emphasize the past setting of their narrative.

The lingering shadow of esteemed predecessors can however influence contemporary performers in other ways. Whereas the use of Orozbekov by the academic Bakchiev may indicate the desire of a modern *manaschi* to find stability and a model in reconstituting, or recreating, an earlier edition, the immense reputations and achievement of the Soviet-era Orozbekov and Karalaev can be regarded as detrimental to the reputation of a contemporary performer. Post-Independent *manaschis* are frequently regarded as imitative or trite in comparison. Harold Bloom, in his *The Anxiety of Influence: A Theory of Poetry*, argued that poets, pressured by the weight of their predecessors and tradition, are inspired to rewrite earlier works in a manner that emphasizes their own imagination and originality.²² Though typically regarded as a problem faced by modern authors,²³ this may be a feature of oral poets having to perform with the existence of widely-available published and near-canonical variants. Such might explain the seeming alteration included in an aforementioned two-line phrase Sydykov used in each performance. His account of the ominous signs on the baby Manas's back is likely an adaptation from his predecessor Karalaev.

Аркасында баланын	Аркасында баланын
Айдай кара жалы бар	Кара көк жал жалы бар
(D ₁ 1627-28; D ₂ 1929-30; D ₃ 2526-27)	(Karalaev, 2728-29) ²⁴

Karalaev uses a simple blue, whilst Sydykov uses the more complex image of it being as dark as the moon. This subtle change, included in each performance, perhaps indicates the tension

¹⁹ The two participated in a 2011 tour of Kyrgyzstan funded by the Christensen Fund; see Heide, *Spirited Performance*, p. 169.

²⁰ Саякбай Каралаев, *Семетей: эпос Саякбай Каралаевдин варианты боюнча*, китеп 1 (Фрунзе: Кыргызстан, 1987), p. 25.

²¹ Both Bakchiev and Sydykov have stated Karalaev appeared in their calling dreams: AKSOT, p. 132, fn. 22; Artman, 'State and the Sacred', p. 201.

²² Harold Bloom, *The Anxiety of Influence: A Theory of Poetry* (New York/Oxford: Oxford University Press, 1997).

²³ Walter J. Ong, *Orality and Literacy: The Technologizing of the Word*, third edition (Abingdon/New York: Routledge, 2012), p. 131: "[Bloom] treats this modern writer's anguish. Manuscript cultures had few if any anxieties about influence to plague them, and oral cultures had virtually none."

²⁴ Саякбай Каралаев, *Манас: Кыргызский героический эпос*, т. 1 (Бишкек: Кыргызстан, 1995), p. 95; this passage is contextualized in Бекболотов, "Манас", p. 172.

of a contemporary *manaschi*: wishing to continue the tradition and subscribe to a predecessor for a model, feeling the requirement to include this detail in their narratives, but also wishing to transcend it and make it their own. Future study can investigate this issue further. In addition to carefully establishing the use of quotations and influences, and understand its relevance for the narrative, the performer, and the tradition, research can potentially establish how a performer, whether like Bakchiev who quotes word-for-word, or Sydykov, who adapts, views the tradition and their role.

Study of the Sydykov transcripts reveals the repeated lines and phrases that are equivalent to those previously observed in the Bakchiev transcripts. This indicates that the contemporary post-Independence performers continued (or recreated) the traditional composition method of oral poetry. Sydykov's probable revision of a detail from Karalaev indicates, like Bakchiev's use of Orozbekov, the importance of earlier variants of the epos while revealing different method of a contemporary performer for dealing with the near-canonical status of a Soviet predecessor. The questions posed above regarding the significance of the differences will hopefully provoke further research into these elements, permitting more nuanced understanding and appreciation of the methods of individual performers, and reveal the significance of these differences for the performer, their narratives, and the tradition.

Acknowledgements

This research was supported by the AMICAL Consortium programme enabled by a grant from the Andrew W. Mellon Foundation, and by an AUCA Faculty Research Grant. In addition to thanking Doolot Sydykov, Talantaaly Bakchiev, and my AKYN colleagues, I would like to thank Aijamal Sarybaeva, Daniyar Karabaev, Elena Popa, Kelly Hydrick, and my Spring 2020 AUCA "Epic – Theory, Practice, and History" students, for their comments on earlier drafts.

Bibliography

1. *Айталиева Т. К.*, 2016. "Манастын төрөлүшү жана балалык чагы" аттуу эпизоддун Манасчылардын варианттарында бэрилиши". *Известия ВУЗов Кыргызстана* 11: 38–40.
2. *AKYN Research Group.*, 2018. "AKYN Project", <http://akynproject.auca.kg/en/>.
3. *Artman Vincent Michael.*, 2016. "The State and the Sacred: Memory, Theology, and Identity in Kyrgyzstan. Unpublished University of Kansas PhD thesis.
4. *Бекболотов А.*, 2016. "Манас" баатырдын төрөлүшүндө кезиккен ырымдар жана ишенимдер (Саякбай Каралаевдин варианты боюнча)", *Alatoo Academic Studies* 3: 170–175 с.

5. **Bloom H.**, 1997. *The Anxiety of Influence: A Theory of Poetry*. Second Edition. New York/Oxford: Oxford University Press.
6. **Heide N.**, van der. 2015. *Spirited Performance: The Manas Epic and Society in Kyrgyzstan*. Bremen: EHV Academicpress GmbH.
7. **Howard K., and S. Kasmambetov, with R. Sultanov, G. Kasmambetova and G. Arslan.** 2012. *Singing the Kyrgyz Manas: Saparbek Kasmambetov's Recitations of Epic Poetry*. Folkestone: Global Oriental.
8. **Каралаев С.**, 1987. *Семетей: эпос Саякбай Каралаевдин варианты боюнча*, к. 1. Фрунзе: Кыргызстан.
9. _____. 1995. *Манас: Кыргызский героический эпос*, т. 1. Бишкек: Кыргызстан.
10. **Lord A. B.**, 2003. *The Singer of Tales*. Second edition. Ed. S. Mitchell and G. Nagy. Cambridge, MA/London: Harvard University Press.
11. **Майрыкова М. А.**, 2016. «Епос «Манас» и описание в нем обрядов в варианте Жусуп Мамай», *Известия ВУЗов Кыргызстана* 11: 47–49.
12. **Ong W. J.**, 2012. *Orality and Literacy: The Technologizing of the Word*. Third Edition. Abingdon/New York: Routledge.
13. **Өмүралиева Ж. О.**, 2019. “Манастын төрөлүшүндөгү мифологиялык мотивдер (Молдобасан Мусулманкуловдун варианты боюнча)”. *Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана* 9: 186–189.
14. **Parry M.**, 1971. *The Making of Homeric Verse: The Collected Papers of Milman Parry*. Ed. A. Parry. Oxford: Clarendon Press.
15. **Plumtree J.**, 2019. “A Kyrgyz Singer of Tales: Formulas in Three Performances of the *Birth of Manas* by Talantaaly Bakchiev”. Доклады Национальной академии наук Кыргызской Республики 1: 125–133.
16. _____. Forthcoming. “Computer-Assisted Analysis of *Manas* Narratives: Demonstrations and Directions”.
17. **UNESCO.** n. d. “Kyrgyz Epic Trilogy: Manas, Semetey, Seytek”, <https://ich.unesco.org/en/RL/kyrgyz-epic-trilogy-manas-semetey-seytek-00876>.
18. **Усунбаева, Э. Р.** 2018. “Баатырдын төрөлүшү тууралуу элдик түшүнүктөрдүн “Манас” эпосунда берилиши”. *Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана* 5: 213–216.